

ایشار و شهادت

در مکتب امام خمینی (س)

www.ketab.ir

تبیان
آثار موضوعی
دفتر یازدهم

خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. ایثار و شهادت در مکتب امام خمینی(س)/ تحقیق مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س): با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی. [ویرایش ۲]. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ۱۳۷۵. ۴۴۹ ص. (تبیان: آثار موضوعی؛ دفتر یازدهم)

ISBN: 978 - 964 - 335 - 037 - 6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۴۱۷ - ۴۴۸؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. - پیامها و سخنرانیها - نظریه درباره ایثارگران - نظریه درباره شهیدان. الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، معاونت پژوهشی. ج. عنوان.

۹۵۵ / ۰۸۴۲

DSR ۱۵۷۴ / ۵ / الف ۹

م ۷۶ - ۱۱۴۰۴

کتابخانه ملی ایران

کد / م ۴۹۷

ایثار و شهادت در مکتب امام خمینی(س) - تبیان آثار موضوعی (دفتر یازدهم)

تحقیق و نشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)

چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ و نشر عروج

چاپ ششم: ۱۴۰۲ / ۵۰۰ نسخه

101037000200001

قیمت:

ایثار و شهادت در مکتب امام خمینی

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۰۴۸۷۳-۶۶۴۰۴۸۷۳- دورنگار: ۰۹۱۵-۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۰۱۲۹۷-۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۰۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی(س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۰۳۸۰۱-۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

الف	مقدمه
۱	فصل اول: فرهنگ شهادت
۳	مفهوم ایثار و شهادت
۱۲	مقام شهدا
۳۷	اهداف شهدا و ایثارگران
۷۸	آثار و برکات خون شهدا و مجاهدین
۹۸	روحیات شهدا و ایثارگران
۱۱۵	ادعیه و ابراز عواطف و همدلی امام نسبت به شهدا
۱۲۵	فصل دوم: خانواده شهدا
۱۲۷	خاستگاه اجتماعی شهدا و ایثارگران
۱۳۶	موضع و مقام خانواده شهدا
۱۴۹	توصیه به خانواده شهدا

۳۱۹	فصل ششم: اسوه‌های شهادت در عصر حاضر
۳۲۱	شهید سیدحسن مدرس
۳۳۱	شهید سیدمحمدرضا سعیدی
۳۳۲	شهید مرتضی مطهری
۳۳۸	شهید مهدی عراقی
۳۳۹	شهید سیدمحمدعلی قاضی طباطبایی
۳۴۱	شهید محمد مفتاح
۳۴۲	شهید سیدمحمدباقر صدر
۳۴۴	شهید محمدحسین فهمیده
۳۴۵	شهید مصطفی چمران
۳۴۷	شهید سیدمحمد حسینی بهشتی
۳۴۷	شهید محمد منتظری
۳۴۷	شهید محمدعلی رجائی
۳۴۸	شهید محمدجواد باهنر
۳۴۸	شهید علی قدوسی
۳۵۰	شهید سیداسدالله مدنی
۳۵۳	شهید سیدعبدالکریم هاشمی نژاد
۳۵۵	سرداران شهید
۳۵۷	شهید سیدعبدالحسین دستغیب
۳۶۲	شهید محمد صدوقی
۳۶۵	شهید عطاءالله اشرفی اصفهانی
۳۶۷	شهادت خانواده آیت‌الله محسن حکیم
۳۶۹	شهید مهدی شاه‌آبادی
۳۷۰	شهید فضل‌الله محلاتی
۳۷۱	شهید سیدعارف حسین حسینی

۳۷۵	فصل هفتم: احکام و استفتائات مربوط به شهدا
۳۷۷	شهادت‌های معرکه جنگ
۳۷۹	شهادت‌های خارج از معرکه
۳۸۳	مزار شهدا
۳۸۴	مسائل متفرقه
۳۸۷	فهارس
۳۸۷	فهرست تفصیلی
۳۸۷	فهرست مأخذ
۳۸۷	فهرست منابع

مقدمه

شهادت از جمله مفاهیم بالایی است که ویژه قیامها و انقلابهای مکتبی و الهی است. انقلاب ما نیز از این قاعده مستثنی نبوده، بلکه با بهره‌گیری از فرهنگ غنی و متعالی اسلام، شهادت را که می‌رفت به دست فراموشی سپرده شود، روح و حیاتی تازه بخشید. نباید از نظر دور داشت که در جامعه ما استمرار فرهنگ شهادت، ریشه در سوگواریهای منبعث از قیام عاشورا داشته و احیای آن به دست مصلحان دین، با غبارروبی از چهره تابناک قهرمانان صحنه کربلا صورت گرفته است. اگر سنت روضه خوانی و مراسم سوگواری نبود، شاید هرگز خاطره‌ای از حماسه حسینی باقی نمی‌ماند و لذا هرگز نمونه‌ای عینی و مجسم از شهید و شهادت که به مدد آن بتوان پای در میدان جهاد نهاد و پایمردی و جانفشانی کرد در دست نبود.

شهادت در این قاموس فدا کردن جان خویش در راه ارزشهای الهی و دستیابی به حیاتی ابدی است؛ به همین دلیل اگر کسی فاقد مایه‌های معنوی باشد، شهادت‌طلبی او معنایی نخواهد داشت. این خداباوری و معاداندیشی است که به شهادت معنا می‌دهد و از آنجا که در این نوع جهان‌بینی، شهید به حیاتی بالاتر و لایزال دست می‌یابد، جان‌نثاری‌اش معقول است؛ وگرنه عاقلانه نیست که کسی برای دستیابی به رفاه و زندگی دنیایی خود یا دیگران، از جان خویش درگذرد. شهادت و شهادت‌طلبی، میوه شجره طیبه اعتقاد به «احدی الحسینین» است که یکی از دو پیروزی را برای مجاهدان در راه

خدا نوبد می دهد.

به فرموده حضرت امام خمینی (س) مقام شهادت، اوج بندگی و سیر و سلوک در عالم معناست و نهایت ایمان، همانا ایمان عاشقانه است شهادت ارثی است که از اولیا به ما می رسد. شهید خورشیدی است که بر انقلاب پرتو می افکند و شهادت چراغ هدایت ملت‌هاست. این ملت با عشق به شهادت، پیش رفت و این نهضت را به پیروزی رساند. اینکه ملت شهادت را خواست و گرایش به زندگی دنیوی را کنار گذاشت، تحولی بود فرخنده که همواره باید آن را پاس داشت و نگذاشت با سرد و کمرنگ شدن شعله فروزان عشق و شهادت، علایق دنیوی و مادی آنها را مسخ کرده، از این سستی و فتور، خونهای پاک شهدا هدر رود.^۱

اما سخن در این است که این پیامهای الهی و سرودهای رهایی را که به عنوان میراث عاشورای حسینی در کلام و پیام امام تجلی کرده بود چه کسانی شنیدند و به جان دریافتند؟ به عبارت دیگر طلایه داران جاننازی و شهادت در این انقلاب و دفاع هشت ساله از کدامین قبیله بودند؟ بی هیچ اغراق و تعاریفی، بار اصلی بر دوش طبقات محروم و مستضعف بود. پس چه جای شگفتی است اگر پیشوای مستضعفان بفرماید: «یک تار موی این کوخ نشینان و شهید داده‌ها به همه کاخ نشینان جهان، شرف و برتری دارد»^۲ و از همین جاست که می توان گفت: چه مسئولیتی بزرگتر و سنگین تر از رسیدگی به بازماندگان این از جان گذشتگان و پیشتازان عشق و شهادت؟ خدمتی که ارزشش از هر خدمتی بیشتر و در حکم خدمت به نبی اکرم (ص) است. بدیهی است که شهادت در راه خدا چیزی نیست که بتوان آن را با سنجشهای بشری و انگیزه‌های مادی ارزیابی کرد، لیکن مراقبت دلسوزانه از حال خانواده‌های شهدا و خدمتگزاری و احترام به ایشان یک تکلیف الهی است. و این موضوع در حد امتیاز لفظی و عرفی کافی نبوده، بلکه باید در متن قانون و در عمل پیاده شود تا آنجا که، باید مصلحت پابرنه‌ها و شهید داده‌ها، بر مصلحت مرفهین بی درد، مقدم باشد.^۳

۱. صحیفه امام؛ ج ۲۱، ص ۸۸

۲. همان؛ ج ۲۰، ص ۳۴۲

۳. همان؛ ج ۱۸، ص ۷۴